

143

Besluit van 4 februari 1994, houdende nieuwe regelen inzake het examen als verloskundige en de voorwaarden voor toelating tot dit examen (Besluit examen als en opleiding tot verloskundige)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 19 augustus 1993, PAO/BOG-93895;

Gelet op artikel 16 van de Wet van 25 december 1878, Stb. 222, houdende regeling der voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van arts, tandarts, apotheker, verloskundige en apothekersbediende;

De Raad van State gehoord (advies van 24 december 1993, No. W13.93.0574);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 31 januari 1994, PAO/BOG-94731;

Hebben goedgevonden en verstaan:

§ 1. Begripsbepaling

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur;
- b. hoofdinspecteur: de Geneeskundig Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid;
- c. gecommiteerde: een door Onze Minister tot het bijwonen van het examen als verloskundige aangewezen deskundige;
- d. opleidingsinstelling: een natuurlijke persoon of rechtspersoon die de opleiding tot verloskundige verzorgt;
- e. opleidings- en examenreglement: een reglement als bedoeld in artikel 4;
- f. opleidingsplan: een plan als bedoeld in artikel 11, derde lid.

§ 2. Het examen als verloskundige

Artikel 2

1. De bevoegdheid tot het verlenen van verloskundige raad of bijstand als verloskundige wordt verkregen door het met gunstig gevolg afleggen

van het examen als verloskundige aan een door Onze Minister aange-
wezen opleidingsinstelling.

2. Onze Minister kan op daartoe strekkend verzoek een opleidingsin-
stelling aanwijzen welke studenten het examen als verloskundige kunnen
afleggen. Voor aanwijzing komen in aanmerking opleidingsinstellingen
die ten aanzien van de opleiding en het examen voldoen aan het bepaalde
bij of krachtens dit besluit.

3. Tot het examen als verloskundige worden slechts toegelaten
degenen die een door Onze Minister vastgesteld bedrag in 's Rijks
schatkist hebben gestort.

Artikel 3

1. Voor het afnemen van het examen wordt door de directeur van de
opleidingsinstelling een examencommissie ingesteld, die bestaat uit:

- a. de directeur van de opleidingsinstelling, die als voorzitter optreedt;
- b. docenten van de opleidingsinstelling, die in de tot het examen
behorende onderdelen onderricht hebben gegeven.

2. Het examen wordt afgenomen onder toezicht van een of meer
gecommitteerden, die door Onze Minister op voordracht van de hoofdins-
pecteur worden benoemd.

3. De gecommitteerden hebben als taak het niveau van het examen te
bewaken met inachtneming van de ter zake door Onze Minister vastge-
stelde voorschriften.

4. Binnen veertien dagen na afloop van het examen brengen de
gecommitteerden aan Onze Minister en aan de hoofdinspecteur verslag
uit van het examen.

5. De gecommitteerden genieten vergoeding van reis- en verblijfkosten
op de voet van de desbetreffende regeling ter zake van reizen, in
Nederland ten behoeve van het Rijk gedaan. Niet-ambtelijke gecommit-
teerden genieten een vacatiegeld waarvan het bedrag bij ministeriële
regeling wordt vastgesteld.

6. Aan de hoofdinspecteur zomede een door hem aan te wijzen
ambtenaar wordt desverlangd toegang tot het examen verleend.

Artikel 4

1. De opleidingsinstelling stelt een opleidings- en examenreglement
vast, dat onder meer bepalingen bevat ter zake van:

- a. de inhoud van het examen, de onderdelen van het examen en de
wijze waarop deze worden afgenomen en beoordeeld;
- b. een procedure bij verschil van mening in de examencommissie over
de toe te kennen beoordeling;
- c. een procedure van beroep tegen besluiten van de examencommissie;
- d. een regeling met betrekking tot het herexamen;
- e. een procedure voor het vaststellen van eisen waaraan een student
die voor de tweede maal tot het examen wenst te worden toegelaten,
dient te voldoen;
- f. de inhoud van proeven als bedoeld in artikel 10, vierde lid, en de
wijze waarop deze worden afgenomen en beoordeeld;
- g. een procedure voor het aanvragen en het verlenen van vrijstellingen
voor proeven als bedoeld in artikel 10, vierde lid, en voor onderdelen van
de opleiding;
- h. een regeling met betrekking tot herkansing inzake proeven als
bedoeld in artikel 10, vierde lid;
- i. een procedure van beroep tegen besluiten van de directie over de
beoordeling van proeven als bedoeld in artikel 10, vierde lid.

2. Het in het eerste lid bedoelde opleidings- en examenreglement
behoeft de goedkeuring van Onze Minister.

3. De opleidingsinstelling draagt er zorg voor dat de student tijdig kennis kan nemen van het opleidings- en examenreglement.

Artikel 5

1. Het examen als verloskundige betreft de eindbeoordeling van de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de kandidaat opgedaan op basis van de in de artikelen 13 tot en met 17 bedoelde onderdelen van de opleiding tot verloskundige.

2. De in het eerste lid bedoelde beoordeling betreft:
- a. bekwaamheden gericht op concreet verloskundig handelen;
  - b. bekwaamheden gericht op preventie;
  - c. bekwaamheden gericht op begeleiding en communicatie;
  - d. bekwaamheden gericht op praktijkvoering als verloskundige;
  - e. bekwaamheden gericht op het bevorderen en onderhouden van de vakbekwaamheid;
  - f. de afstudeeropdracht, bedoeld in artikel 18.

Artikel 6

1. De kandidaat is voor het examen geslaagd, indien hij alle onderdelen van het examen met voldoende resultaat heeft afgelegd.

2. De voorzitter van de examencommissie reikt aan de kandidaten die met goed gevolg het examen als verloskundige hebben afgelegd, een door de gecommiteerde(n) mede ondertekend getuigschrift uit.

3. De kandidaat ondertekent het getuigschrift ten overstaan van de examencommissie na aflegging van de eed of belofte van geheimhouding, vermeld in artikel 21 van de Wet van 25 december 1878, Stb. 222.

Artikel 7

1. Indien de kandidaat voor een of meer van de onderdelen van het examen een onvoldoende resultaat heeft behaald en hij op grond van het opleidings- en examenreglement niet in aanmerking komt voor een herexamen, wordt hij afgewezen voor het examen.

2. Indien de kandidaat reeds eerder tot het examen werd toegelaten, wordt hij niet opnieuw toegelaten alvorens hij een door de directie van de opleidingsinstelling vastgesteld onderdeel van de opleiding wederom heeft doorlopen.

3. Een student wordt slechts tweemaal tot het examen toegelaten.

Artikel 8

De directeur van de opleidingsinstelling zendt na afloop van het examen aan de hoofdinspecteur een nominatieve opgave, ondertekend door de voorzitter van de examencommissie en door de gecommiteerde(n), van degenen aan wie het in artikel 6 bedoelde getuigschrift is uitgereikt.

Artikel 9

1. Bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften worden vastgesteld met betrekking tot het examen, de examencommissie en de opleiding.

2. Onze Minister kan ontheffing verlenen van het afleggen van onderdelen van het examen, ingeval de kandidaat blijkens een hem verstrekt diploma of getuigschrift een naar het oordeel van Onze Minister genoegzame opleiding heeft gevolgd.

Artikel 10

1. Tot de opleiding tot verloskundige, bedoeld in dit besluit, worden, behoudens het tweede lid, uitsluitend personen toegelaten, die in het bezit zijn van hetzij een diploma van een ingevolge de Wet op het voortgezet onderwijs bekostigde openbare of bekostigde aangewezen bijzondere school, of afdeling voor h.a.v.o., met de eindexamenvakken biologie en scheikunde, hetzij het Staatsdiploma h.a.v.o., met de eindexamenvakken biologie en scheikunde.

2. De directie van een opleidingsinstelling kan in bijzondere gevallen van het in het eerste lid gestelde ontheffing verlenen, indien naar haar oordeel een andere voor het volgen van de opleiding geschikte vooropleiding op het niveau van de in het eerste lid bedoelde vooropleiding is gevolgd.

3. De directeur van de opleidingsinstelling zendt binnen 4 weken na aanvang van het eerste leerjaar aan de hoofdinspecteur een nominatieve opgave in tweevoud van de tot het eerste leerjaar toegelaten studenten, onder vermelding van hun geboortedatum en -plaats alsmede van de genoten vooropleiding.

4. Een student wordt niet tot een volgend leerjaar van de opleiding toegelaten alvorens een proef te hebben afgelegd ten genoegen van de directie van de opleidingsinstelling.

Artikel 11

1. De opleiding duurt 4 jaar.

2. De opleiding omvat 6720 studiebelastingsuren, welke als volgt zijn verdeeld:

a. ten minste 2720 studiebelastingsuren theoretisch en vaardigheids-
onderwijs;

b. ten minste 3240 studiebelastingsuren stages;

c. 240 studiebelastingsuren afstudeeropdracht;

d. 520 studiebelastingsuren door de opleidingsinstelling te verdelen over het theoretisch en vaardigheidsonderwijs en de stages.

3. De opleidingsinstelling stelt jaarlijks een opleidingsplan op waarin de in de artikelen 13 tot en met 18 omschreven onderdelen van de opleiding nader zijn uitgewerkt en dat te allen tijde voor de studenten ter inzage ligt.

4. De directeur van de opleidingsinstelling ziet er op toe dat het praktisch onderwijs voldoet aan de eisen, gesteld in Bijlage B «Praktische en klinische opleiding» van de richtlijn nr. 80/155/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 januari 1980 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van verloskundige (PbEG L 33).

5. Een wijziging van Bijlage B «Praktische en klinische opleiding» van de richtlijn nr. 80/155/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 januari 1980 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van verloskundige (PbEG L 33) treedt voor de toepassing van het vierde lid in werking met ingang van de dag waarop aan die wijzigingsrichtlijn uiterlijk uitvoering moet zijn gegeven.

6. De opleidingsinstelling draagt zorg voor het op systematische wijze toetsen en bevorderen van de kwaliteit van de opleiding.

Artikel 12

1. Het theoretisch en vaardigheidsonderwijs omvat:

a. het centrale vak verloskunde, omvattende ten minste 840 studiebelastingsuren;

- b. overige medische vakken, omvattende ten minste 1000 studiebelastingsuren;
- c. vakken op het gebied van de gedragswetenschappen, omvattende ten minste 400 studiebelastingsuren;
- d. ondersteunende vakken, omvattende ten minste 480 studiebelastingsuren.

Artikel 13

Het centrale vak verloskunde omvat:

- a. theorie en vaardigheden ter zake van de fysiologische verloskunde in de prenatale, natale en postnatale periode, gericht op anamnese, onderzoek, diagnose- en selectiebeleid, begeleiding, medisch verloskundig handelen, prescriptie van geneesmiddelen, preventie, voorlichting en advies;
- b. theorie en vaardigheden ter zake van de pathologische verloskunde, gericht op het bepalen van de aard en omvang van het verloskundig risico, de vertaling van het verloskundig risico in verloskundig beleid en het geven van voorlichting.

Artikel 14

De overige medische vakken omvatten ten minste:

- a. anatomie, waaronder embryologie;
- b. fysiologie;
- c. chemie;
- d. algemene pathologie met betrekking tot relevante ziektebeelden;
- e. pediatrie (fysiologie en pathologie);
- f. gynaecologie;
- g. farmacologie, waaronder receptuur;
- h. sexuologie en
- i. geboorteregeling.

Artikel 15

De vakken op het gebied van de gedragswetenschappen omvatten ten minste:

- a. psychologie;
- b. sociologie;
- c. voorlichtingskunde en
- d. communicatie en gespreksvoering.

Artikel 16

De ondersteunende vakken omvatten ten minste:

- a. organisatie van de gezondheidszorg, waaronder verloskundige organisatie;
- b. gezondheidsrecht;
- c. beroepsoriëntatie;
- d. ethiek met betrekking tot het beroep van verloskundige;
- e. praktijkvoering, waaronder registratie en informatica;
- f. kwaliteitszorg met betrekking tot de beroepsuitoefening;
- g. methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek;
- h. sociale aspecten van zorg;
- i. borstvoedingstechnieken;
- j. eerste hulpverlening – reanimatie en
- k. voedings- en dieetleer.

Artikel 17

1. De stages omvatten ten minste:
  - a. stage prenatale zorg van 1160 studiebelastingsuren, waarvan 840 studiebelastingsuren extramurale zorg en 320 studiebelastingsuren intramurale zorg;
  - b. stage natale zorg van 1040 studiebelastingsuren, waarvan 840 studiebelastingsuren extramurale zorg en 200 studiebelastingsuren intramurale zorg;
  - c. stage postnatale zorg van 560 studiebelastingsuren, waarvan 440 studiebelastingsuren extramurale zorg en 120 studiebelastingsuren intramurale zorg;
  - d. stage echoscopie/prenatale diagnostiek van 160 studiebelastingsuren;
  - e. stage couveuse afdeling van 120 studiebelastingsuren;
  - f. stage gynaecologische afdeling van 120 studiebelastingsuren en
  - g. stage zwangerschapseducatie van 80 studiebelastingsuren.
2. Bij afronding van de in het eerste lid genoemde stages zijn de volgende aantallen verrichtingen uitgevoerd:
  - a. prenatale zorg:
    - inschrijving, anamnese en onderzoek van 60 cliënten;
    - 640 zwangerschapscontroles waarvan ten minste 420 controles fysiologische zwangerschap en ten minste 180 controles pathologische zwangerschap en
    - 1 (poging tot) uitwendige versie van de foetus;
  - b. natale zorg:
    - 40 fysiologisch gestarte partus;
    - 20 pathologisch gestarte partus, waarvan ten minste 1 in stuitligging en 1 gemelli;
    - het zetten en hechten van ten minste 5 episiotomieën;
    - het hechten van ten minste 5 perineum rupturen en
    - algemeen onderzoek van 40 neonatus;
  - c. postnatale zorg:
    - kraambedcontrole: 180 visites en
    - revisie post partum: 40 onderzoeken.
3. De stages in de extramurale zorg worden begeleid door een verloskundige en worden doorgebracht onder toezicht van een de praktijk uitoefenende verloskundige.
4. Ten minste 960 studiebelastingsuren stage worden volbracht gedurende het vierde leerjaar.

Artikel 18

De afstudeeropdracht omvat het uitwerken van en vormgeven aan een specifiek met de extramurale verloskunde dan wel het beroep en de beroepsuitoefening van verloskundige verband houdend onderwerp in de vorm van een scriptie en een referaat.

Artikel 19

1. Het onderricht in het centrale vak verloskunde zoals omschreven in artikel 13, onder a, wordt gegeven door een verloskundige.
2. Het onderricht in het centrale vak verloskunde zoals omschreven in artikel 13, onder b, wordt gegeven door een gynaecoloog of door een arts die ten minste drie jaar in opleiding is tot gynaecoloog.
3. Het onderricht in de overige medische vakken wordt gegeven door op universitair niveau bevoegde docenten.

Artikel 20

Ten aanzien van de studenten die de opleiding tot het examen als verloskundige vóór 1 augustus 1993 hebben aangevangen, blijven de Regeling examen als verloskundige, de Regeling opleiding tot verloskundige en het Examenreglement van de opleiding tot verloskundige van kracht.

Artikel 21

1. De Regeling examen als verloskundige wordt ingetrokken.
2. De Regeling opleiding tot verloskundige wordt ingetrokken.
3. Het Examenreglement van de opleiding tot verloskundige wordt ingetrokken.

Artikel 22

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.
2. Ten aanzien van de studenten die de opleiding tot het examen als verloskundige aanvagen na 1 augustus 1993, werkt dit besluit tot deze datum terug.

Artikel 23

Dit besluit kan worden aangehaald als: Besluit examen als en opleiding tot verloskundige.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 4 februari 1994

Beatrix

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. J. Simons

Uitgegeven de achtste maart 1994

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vijfde lid jo. vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State

NOTA VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Verantwoording

Het onderhavige besluit strekt tot herziening en vereenvoudiging van de Regeling examen als verloskundige, de Regeling opleiding tot verloskundige en het Examenreglement van de opleiding tot verloskundige.

De beslissing om tot herziening en vereenvoudiging respectievelijk modernisering van bovengenoemde regelgeving over te gaan, vindt haar oorsprong in het volgende.

Overwegende dat het, mede gelet op vakinhoudelijke en technologische ontwikkelingen, wenselijk was het curriculum van de opleiding tot verloskundige te herzien, stelde de toenmalige staatssecretaris van WVC de Commissie Herziening Curriculum Opleiding tot Verloskundige (CHCOV) in. De Commissie kreeg tot taak hem voorstellen te doen met betrekking tot wenselijke wijzigingen in het curriculum van de opleiding tot verloskundige, zoals dit is vastgelegd in de Regeling opleiding tot verloskundige van 5 december 1974. De Commissie bracht op 29 maart 1991 haar advies uit. Het advies bevat onder meer een voorstel voor een herzien curriculum en de aanbeveling om, gelet op de extreem hoge studiebelasting die zou ontstaan bij invoering van het nieuwe curriculum, de opleiding te verlengen van drie naar vier jaar.

De Commissie heeft bij het formuleren van haar voorstel voor een nieuw curriculum rekening gehouden met de volgende aandachtspunten:

- beroepsinhoudelijke ontwikkelingen, waarbij met name van belang is dat in de verloskundige indicatielijst de risicoselectie in de eerste plaats wordt toebedeeld aan de eerstelijns-verloskundige hulpverleners i.c. de verloskundige en de huisarts;
- onderwijskundige ontwikkelingen, onder meer betreffende de integratie van theoretisch onderwijs in vaardigheidsonderwijs en praktisch onderwijs;
- voor de verloskunde en het beroep van verloskundige relevante technologische ontwikkelingen, waaronder echoscopie;
- de wenselijkheid van wetenschappelijke vorming van aspirant-verloskundigen;
- de behoefte aan gespecialiseerde scholing in de vorm van vervolgonderwijs.

De staatssecretaris neemt het advies van de Commissie over en gaat akkoord met herziening en verlenging van de opleiding met ingang van 1 augustus 1993. Deze beslissing vergt niet alleen een herziening van de Regeling opleiding tot verloskundige, maar tevens van de Regeling examen als verloskundige en van het Examenreglement van de opleiding tot verloskundige.

De Commissie constateert tevens dat de huidige gedetailleerde regelgeving een belemmering heeft gevormd voor vernieuwing en aanpassing van de opleiding en dringt er op aan niet alleen tot herziening maar tevens tot vereenvoudiging van de regelgeving over te gaan. De gedetailleerde regelgeving dicteert namelijk in belangrijke mate de structuur van de opleiding, de inhoud en de vorm van het onderwijs en de inhoud van en de wijze waarop de examens worden afgenomen en beoordeeld. Daardoor ontbreekt de mogelijkheid tot het snel aanpassen van de opleiding aan beroepsinhoudelijke en maatschappelijke ontwikkelingen en aan ontwikkelingen in de gezondheidszorg. Bovendien is het niet mogelijk om zonder wijziging van de regelgeving bijvoorbeeld vakgericht onderwijs te vervangen door thematisch gericht onderwijs, lesuren door praktijkuur te vervangen en de onderdelen van het examen

en de wijze van examineren aan te passen aan nieuwe onderwijskundige inzichten.

Dergelijke regelgeving past niet meer in de huidige opvattingen over bestuurlijke verhoudingen. Deze opvatting wordt gekenmerkt door een verschuiving van bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de overheid naar de daarvoor in aanmerking komende organisaties. Ook sluit de gedetailleerde regelgeving niet aan bij de uitgangspunten van het inmiddels op nieuwe leest geschoeide kwaliteitsbeleid van de overheid ter zake van de gezondheidszorg.

Op grond van bestuurlijke en beleidsinhoudelijke overwegingen is derhalve besloten tevens tot vereenvoudiging van de regelgeving over te gaan. Als uitgangspunt bij de vereenvoudiging is gesteld dat overgelaten wordt aan regulering door de opleidingsinstellingen, wat genoegzaam door deze instellingen geregeld kan worden. Dat betekent dat ter zake van het examen en de opleiding in de nieuwe regelgeving alleen datgene wordt geregeld, wat essentieel is voor de bewaking door de overheid van de kwaliteit van de beginnende beroepsbeoefenaar i.c. verloskundige.

De beslissing om niet alleen tot herziening maar tevens tot vereenvoudiging van de regelgeving over te gaan, heeft er toe geleid dat de wezenlijke elementen van de huidige drie regelingen zijn samengevoegd in één besluit. Door middel van het onderhavige besluit wordt voor de opleidingsinstellingen de overgang van de huidige naar de nieuwe situatie onder de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG; Stb. 1993, 655) versoepeld.

2. De opbouw van het besluit

In het onderhavige besluit komen achtereenvolgens aan de orde de begripsbepaling (§ 1), de regelen ter zake van het examen (§ 2) en de regelen ter zake van de opleiding (§ 3).

§ 2. Deze paragraaf bevat, in herziene vorm, de hoofdzaken van de huidige Regeling examen als verloskundige, waaronder de voorwaarden voor toelating tot het examen, de omschrijving van het examen en bepalingen betreffende het herexamen. Tevens bevat deze paragraaf, eveneens in herziene vorm, de hoofdzaken van het huidige Examenreglement van de opleiding tot verloskundige waaronder bepalingen betreffende de examencommissie en de rijksgecommitteerden. Voorts zijn in deze paragraaf opgenomen voorschriften ter zake van de inhoud van een door de opleidingsinstelling vast te stellen en door Onze Minister goed te keuren opleidings- en examenreglement. Deze voorschriften komen in de plaats van een aantal in de Regeling examen als verloskundige en het Examenreglement van de opleiding tot verloskundige opgenomen bepalingen.

De modernisering komt hier met name tot uiting in een sterke deregulering van de nadere regels ter zake van het examen. Zo is de inhoud van het examen alleen op hoofdlijnen vastgelegd en is de wijze waarop het examen wordt afgenomen en beoordeeld niet langer geregeld. Het merendeel van de bepalingen in het Examenreglement van de opleiding tot verloskundige, die betrekking hebben op het toezenden van bepaalde bescheiden aan de Geneeskundig Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid is eveneens komen te vervallen. In de huidige visie op de taak van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid ligt immers het accent primair op het toezicht op de beroepsuitoefening en is niet langer sprake van direct toezicht op de gezondheidszorgopleidingen.

§ 3. Deze paragraaf bevat, in herziene vorm, de hoofdzaken van de Regeling opleiding tot verloskundige, te weten de voorwaarden voor toelating tot de opleiding en voor toelating tot een volgend leerjaar, de duur en inhoud van de opleiding en de deskundigheidsvereisten voor

docenten. De modernisering komt hier met name tot uiting in een herziening en sterke deregulering van de regelen ter zake van de inhoud van de opleiding.

3. Deregulering

De vermindering van regelgeving past in het streven van de overheid naar besturen op afstand. In het onderhavige besluit vindt daarom ter zake van het examen en de voorwaarden voor toelating tot het examen onderscheidenlijk de opleiding beperking plaats tot de hoofdzaken en ligt de verantwoordelijkheid voor de nadere invulling en regeling van het examen en van de overige opleidingsaspecten bij de opleidingsinstellingen.

Het onderhavige besluit leidt voor de invoering ervan niet tot het in het leven roepen van nieuwe organen. De bestuursinstrumenten worden door het nieuwe besluit enerzijds verzaamd door overdracht van bevoegdheden van de overheid naar de opleidingsinstellingen, maar anderzijds verlicht door vereenvoudiging van de regelgeving.

De financiering door middel van subsidiëring uit begrotingsgelden blijft ongewijzigd. Er worden geen nieuwe organen voor de financiering in het leven geroepen. Wel is een aanpassing van de financieringssystematiek in voorbereiding.

Het structureel beschikbaar stellen van extra financiële middelen voor de uitvoering van het besluit is niet nodig. De middelen voor de financiering van de herziening en verlenging van de opleiding tot verloskundige zijn reeds geëffectueerd.

4. Emancipatie

Het onderhavige besluit heeft geen consequenties voor de emancipatie van de vrouw.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1, onder e. Het opleidings- en examenreglement regelt de rechten en plichten van de student en de opleidingsinstelling met betrekking tot het examen en de opleiding, voor zover deze regeling behoeven in het kader van dit besluit.

Artikel 1, onder f. Het opleidingsplan vormt de basis van het onderwijs. Het geeft de structuur van de opleiding en de inhoud en de vorm van het onderwijs weer.

De structuur omvat de opbouw van de opleiding. Hieruit blijkt de wijze waarop de opleiding is ingedeeld in leer- en stageperioden en de duur ervan. De leerperioden behoeven niet zoals tot nu toe voorgeschreven in de wettelijke regelingen samen te vallen met leerjaren. De opleidingsinstellingen krijgen daarmee een grote mate van vrijheid de opleiding de structuur te geven die zij wensen.

De inhoud van het onderwijs betreft de vakken dan wel vakgebieden, de te behandelen leerstof en de stage(s) en de studiebelasting per vak dan wel vakgebied en per stage per leerperiode.

De vorm heeft betrekking op de wijze waarop het onderwijs wordt gegeven. Dit kan zijn in lessen in collegevorm, lessen in werkgroepverband, vaardigheidsonderwijs en stage-uren. De vorm geeft ook aan of het onderwijs in thematische vorm wordt gegeven of vakgericht is. Bij dit alles wordt rekening gehouden met het aantal studiebelastingsuren.

Artikel 2. De hoogte van het examengeld, dat vijftiengulden bedroeg, wordt aangepast aan het voor overige hogere gezondheidszorgopleidingen geldende bedrag en door Onze Minister vastgesteld.

Artikel 3, tweede tot en met zesde lid. De gecommiteerden worden door Onze Minister benoemd en zijn alleen verantwoordelijk verschuldigd aan Onze Minister. Zij houden als onafhankelijk aangewezen namens Onze Minister toezicht op de examens en hanteren daarbij de door Onze Minister vastgestelde voorschriften. Alles wat hun onafhankelijke positie in gevaar kan brengen, dient te worden nagelaten. Het afnemen van het examen behoort tot de verantwoordelijkheid van de examencommissie. De gecommiteerden zien op grond van hun professionele deskundigheid toe op het verloop, de kwaliteit en het niveau van het examen.

Om in voorkomende gevallen, bijvoorbeeld naar aanleiding van door gecommiteerden aan Onze Minister en aan de hoofdinspecteur uitgebrachte verslagen over het examen, te toetsen of het afnemen van het examen door de onderscheiden opleidingsinstellingen zoveel mogelijk op gelijkvormige wijze geschiedt, is de hoofdinspecteur alsmede een door hem aan te wijzen ambtenaar bevoegd het examen bij te wonen.

Artikel 4, eerste lid. Het opleidings- en examenreglement wordt door de opleidingsinstelling zelf opgesteld. Zij legt hierin de wijze vast waarop vorm en inhoud wordt gegeven aan de aan de instelling toegekende verantwoordelijkheden en bevoegdheden ter zake van het examen en de opleiding. De door de onderscheiden opleidingsinstellingen onderschreven – in het advies van de CHCOV neergelegde – voorstellen ter zake van het examenbeleid en het toets- en studievorderingsbeleid gelden daarbij als uitgangspunt. De opleidingsinstelling krijgt onder meer als nieuwe bevoegdheden het treffen van nadere regelen ter zake van het examen, van een regeling ter zake van het herexamen, van de voorwaarden waaraan een student moet voldoen om voor de tweede maal tot het examen te worden toegelaten en ter zake van de in artikel 10, vierde lid, genoemde overgangspoeven welke in de plaats komen van de thans wettelijk geregelde overgangsexamens. De opsomming in artikel 4, eerste lid, is overigens niet limitatief.

Artikel 4, tweede lid. Deze bepaling stelt Onze Minister in de gelegenheid om de door de onderscheiden opleidingsinstellingen vastgestelde opleidings- en examenreglementen te toetsen aan het advies van de CHCOV.

Artikel 5. De onderdelen van het examen en de wijze waarop het examen wordt afgenomen, zijn niet langer voorgeschreven, doch worden door de opleidingsinstelling in het in artikel 4, eerste lid, bedoelde opleidings- en examenreglement vastgelegd. De omschrijving van het examen verwijst naar de in het advies van de CHCOV nader beschreven leerdoelen van de opleiding. Zo is het mogelijk, conform het advies van de CHCOV, examen af te nemen volgens een systeem van voortschrijdende toetsing, uitmondend in een eindbeoordeling. Deze «cumulatieve» toetsing betekent dat het examen gedurende het laatste leerjaar in onderdelen wordt afgenomen.

Artikelen 6, eerste lid, en 7, eerste en tweede lid. Ook de wijze waarop het examen wordt beoordeeld, het herexamenbeleid en de voorwaarden waaraan een student dient te voldoen alvorens voor de tweede maal tot het examen te worden toegelaten, zijn niet langer voorgeschreven, doch worden door de opleidingsinstelling in het in artikel 4, eerste lid, bedoelde opleidings- en examenreglement vastgelegd.

Artikel 10, vierde lid. Tussentijdse examens zijn niet langer voorgeschreven. Wel is bepaald dat een student een proef dient af te leggen alvorens tot het volgende leerjaar te worden toegelaten. Het bepalen van de inhoud van de overgangsproeven en van de wijze waarop deze worden afgenomen en beoordeeld, is overgelaten aan de opleidingsinstelling, die een en ander in het in artikel 4, eerste lid, genoemde opleidings- en examenreglement dient vast te leggen.

Artikel 11, eerste lid. De duur van de opleiding tot verloskundige is met ingang van 1 augustus 1993 verlengd van drie naar vier jaar. Deze verlenging is noodzakelijk in verband met de reeds te hoge studielast in de oude opzet en de consequenties voor de studielast van het door de CHCOV voorgestelde nieuwe curriculum. Door invoering van het nieuwe curriculum vindt een betere aansluiting plaats op beroepsinhoudelijke, technologische en onderwijskundige ontwikkelingen en ontwikkelingen in de gezondheidszorg.

Artikel 11, tweede lid. De tot op heden gehanteerde lesuren en stageweken zijn vervangen door studiebelastingsuren. Met het hanteren van studiebelastingsuren is aangesloten bij de door Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen voor het hoger gezondheidszorgonderwijs gehanteerde studiebelastingnorm (onderwijs en zelfstudie). Sprake is van gemiddeld 1680 studiebelastingsuren per leerjaar, overeenkomend met 42 studieweken van 40 uur. Dit sluit niet uit dat de leerling-verloskundige in het belang van de opleiding nachtdiensten, weekenddiensten etc. moet vervullen.

Het theoretisch en vaardigheidsonderwijs, de stages en de afstudeeropdracht, genoemd onder a, b en c, vormen de hoofdbestanddelen van de opleiding. Het onder d genoemde geeft de opleidingsinstelling de vrijheid om, uitgaande van het voorgeschreven minimum aantal studiebelastingsuren, de omvang van het theoretisch en vaardigheidsonderwijs en van de stages te variëren.

De financiering van de opleiding was tot nog toe gekoppeld aan de inhoud en vorm van het onderwijs zoals vastgelegd in de Regeling opleiding tot verloskundige door middel van het aantal lesuren per onderdeel van het theoretisch onderwijs en het aantal weken per stage onderscheidenlijk per onderdeel van het praktisch onderwijs. In plaats daarvan zal voor zover mogelijk overgegaan worden naar een gebudgetteerd bekostigingsmodel, waarbij het taakprofiel van de opleiding als uitgangspunt geldt.

Artikel 11, derde lid. In de artikelen 13 tot en met 18 van het onderhavige besluit wordt de inhoud van de opleiding en het onderwijs op hoofdzaken geregeld. De bevoegdheid en verantwoordelijkheid ten aanzien van de nadere invulling en regeling van de structuur van de opleiding en de vorm en inhoud van het onderwijs liggen bij de opleidingsinstelling, die de uitwerking van de artikelen 13 tot en met 18 dient vast te leggen in een opleidingsplan. De ter zake in het advies van de CHCOV opgenomen voorstellen gelden daarbij als uitgangspunt. Het spreekt voor zich dat, conform het advies van de CHCOV, het theoretisch en vaardigheidsonderwijs, met name het centrale vak verloskunde, en de stages in het onderwijsaanbod zoveel mogelijk geïntegreerd worden.

Voor een nadere toelichting op het opleidingsplan wordt verwezen naar de bij artikel 1, onder f, gegeven toelichting.

De bij de toelichting op artikel 11, tweede lid, genoemde herziening van de financieringssystematiek versterkt de bevoegdheden van de opleidingsinstelling om de structuur van de opleiding en de vorm en inhoud van het onderwijs naar eigen inzicht uit te werken.

Artikel 11, zesde lid. Een voorwaarde voor een verantwoorde overdracht van bevoegdheden naar de opleidingsinstelling is dat de toetsing en de bevordering van de kwaliteit van de opleiding op systematische wijze vorm dienen te krijgen. De wijze waarop het kwaliteitsbeleid van de opleidingsinstellingen inhoud en vorm gaat krijgen, is nog in ontwikkeling. Toetsing van de kwaliteit van de opleiding kan zowel de interne als de externe toetsing omvatten. Het ligt voor de hand dat de opleidingsinstelling primair een systeem van interne kwaliteitstoetsing tot stand brengt.

De interne toetsing heeft betrekking op het nagaan door de opleidingsinstelling of de door haar gestelde kwaliteitsdoelstellingen zijn bereikt.

Bij de externe kwaliteitstoetsing kunnen externe professionele deskundigen en ook andere instanties zoals beroeps- en werkgeversorganisaties en de verzekeraars een rol spelen in verband met de koppeling tussen opleiding, beroepsuitoefening en arbeidsmarkt.

Zowel ten aanzien van interne als van externe kwaliteitstoetsing geldt dat de kwaliteit van de opleiding primair de verantwoordelijkheid is van de opleidingsinstelling.

Het Staatstoezicht toetst indirect. Het stelt namelijk Onze Minister op de hoogte van door hem geconstateerde tekortkomingen in de beroepsuitoefening die het gevolg zijn van gebreken in de opleiding. Het Staatstoezicht kan daarbij gebruik maken van onder meer schriftelijk neergelegde resultaten van kwaliteitstoetsing.

De toetsing is vanzelfsprekend geen doel op zich, maar dient als middel om het kwaliteitsniveau van de beginnende beroepsbeoefenaar te bewaken en te verbeteren.

Te zijner tijd zal bij de invoering van de Wet BIG worden gezien of de kwaliteitstoetsing dusdanig tot ontwikkeling is gekomen dat het toezicht op de examens door rijksgecommitteerden en hoofdinspecteur kan vervallen.

Artikel 17, eerste lid. Kenmerkend voor de opleiding tot verloskundige is de nadruk op het praktisch onderwijs in de vorm van stages. Deze kunnen worden beschouwd als onderdeel van het centrale vak verloskunde. Met stages extramurale zorg wordt bedoeld op stages in de fysiologische verloskunde. Deze stages kunnen plaatsvinden in de setting van een ziekenhuis dan wel in de setting van de praktijk van vrijgevestigde verloskundigen. Met stages intramurale zorg wordt bedoeld op stages welke uitsluitend in de setting van een ziekenhuis plaatsvinden, waaronder stages in de pathologische verloskunde.

Artikel 19. De deskundigheidseisen die in de Regeling opleiding tot verloskundige gesteld worden aan docenten, zijn vereenvoudigd en beperkt tot eisen die gesteld worden aan docenten die onderricht geven in het centrale vak verloskunde en docenten die onderricht geven in de overige medische vakken.

Artikel 19, derde lid. Binnen de grenzen door deze bepaling gesteld, worden de opleidingsinstellingen in staat gesteld te bepalen of een kandidaat over voldoende kennis, inzicht en vaardigheden beschikt voor het geven van onderricht in een of meerdere van de overige medische vakken.

Te denken valt aan een medisch doctorandus dan wel een doctorandus in de biologie voor het geven van onderricht in de fysiologie.

Artikel 20. Dit artikel bevat een overgangsregeling voor de studenten die de opleiding tot het examen als verloskundige hebben aangevangen vóór 1 augustus 1993. Zij worden in de gelegenheid gesteld de opleiding volgens het bepaalde in de Regeling examen als verloskundige, de

Regeling opleiding tot verloskundige en het Examenreglement van de opleiding tot verloskundige af te maken.

Artikel 22, tweede lid. In dit artikellid wordt aan dit besluit terugwerkende kracht verleend ten aanzien van de studenten die de opleiding tot het examen als verloskundige aanvangen na 1 augustus 1993. Vanaf deze datum houden namelijk de drie bestaande opleidingsinstellingen voor verloskundige bij het onderwijs aan de eerstejaarsstudenten rekening met het nieuwe opleidingsschema in het kader van de verlenging van de opleiding met een jaar.

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. J. Simons